Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Asiantuntijapyyntönne (U 54/2018)

Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä (U 54/2018 vp) eduskunnalle komission ehdotuksesta jäsenvaltioiden välisen kaupan lopullisen ALV-järjestelmän edellyttämistä teknisistä toimenpiteistä

Suomen Yrittäjät kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Komission direktiiviehdotus liittyy komission syksyllä 2017 antamiin yhtenäistä arvonlisäveroaluetta koskeviin ehdotuksiin, joiden tavoitteena on arvonlisäverojärjestelmän uudistaminen siirtymällä niin sanottuun lopulliseen järjestelmään. Käsillä oleva esitys koskee lopulliseen järjestelmään siirtymisen edellyttämiä teknisiä toimenpiteitä.

Suomen Yrittäjät kannattaa arvonlisäverotuksen yksinkertaistamista ja pitää alv-petosten nykyistä tehokkaampaa torjumista yritysten välisen kilpailuneutraliteetin parantamiseksi ja yritysten yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi erittäin tärkeänä tavoitteena. Käsityksemme mukaan komission ehdottama malli lopullisesta järjestelmästä olisi kuitenkin ongelmallinen edellä mainittujen tavoitteiden toteutumisen kannalta.

Rajat ylittävien arvonlisäveromenettelyiden yksinkertaistaminen on erittäin kannatettavaa erityisesti pk-yritysten näkökulmasta, sillä niille arvonlisäverotuksesta aiheutuva hallinnollinen taakka on suurempiin yrityksiin verrattuna raskaampaa. Arvioiden mukaan suomalaisten pk-yritysten kansainvälistyminen on kiihtymässä, mikä korostaa myös pk-yritysten tarpeet ja valmiudet huomioon ottavan järjestelmän tärkeyttä. Komission ehdotusten toteuttaminen esitetyssä muodossaan lisäisi käsityksemme mukaan kuitenkin yritysten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia, minkä vuoksi ehdotuksia ei nykyisessä muodossaan voida pitää toteuttamiskelpoisina.

Esitämme seuraavassa eräitä huomioita komission ehdotuksesta.

Certified Taxable Person

Luotettavaksi tunnustetun verovelvollisen (certified taxable person, CTP) statuksen saaneet yritykset voisivat noudattaa tiettyjä yksinkertaistusmenettelyjä.

On tärkeää, että myös pk-yritykset, jotka eivät sovella pienyritysten erityisjärjestelmää, voisivat hakea statusta samoin edellytyksin kuin muut verovelvolliset. Komission aiemmassa ehdotuksessa käsitteen määritelmän osalta viitattiin samankaltaisuuteen EU:n tullikoodeksiin sisältyvän AEO-statuksen käsitteen kanssa. Korostamme, että pk-yrityksillä ei tyypillisesti kuitenkaan ole valmiuksia raskaisiin hakuprosesseihin, jolloin yksinkertaistetun menettelyn hyödyt jäisivät näiltä toimijoilta saavuttamatta.

Kahden rinnakkaisen järjestelmän soveltaminen (CTP-status/ei statusta) merkitsisi ylimääräisiä kustannuksia yrityksille, ja sen ylläpito olisi myös hallinnollisesti raskasta. Lisäksi riski ostajan statuksen tulkinnasta monimutkaisessa järjestelmässä olisi myyjällä. On huomattava, että yritysten päivittäisessä liiketoiminnassa syntyy myös tahattomia virheitä.

Kiinnitämme huomiota myös siihen, että jäsenvaltiot voisivat tulkita CTP-statuksen myöntämisedellytyksiä eri tavoin, mitä voidaan verovelvollisten yhdenvertaisuuden näkökulmasta pitää ongelmallisena.

Myyjän verottaminen hyödykkeen kulutusvaltiossa

Määräpaikkaperiaatteen mukaan myyjä maksaisi elinkeinonharjoittajien välisen EU-tavarakaupan perustilanteessa arvonlisäveron tavaran saapumisvaltiolle sen arvonlisäverokantaa noudattaen keskitetyn asiointipisteen (One Stop Shop) välityksellä. Myyjän näkökulmasta merkittävä muutos nykytilaan olisi se, että tämän tulisi ilmoittaa ja maksaa ulkomaan vero. Jos ostajana kuitenkin olisi luotettavaksi tunnustettu verovelvollinen (CTP), tämä ilmoittaisi ja tilittäisi veron ulkomaisen myyjän puolesta. Teknisiä toimenpiteitä koskevassa direktiiviehdotuksessa ei esitetä uusia toimenpiteitä kohdemaan arvonlisäverokannan selvittämisen yksinkertaistamiseksi.

Vaikka oikean ja ajantasaisen tiedon saaminen voimassaolevista arvonlisäverokannoista mahdollistettaisiin verkkoportaalin avulla komission aikaisemman ehdotuksen mukaisesti, on nähdäksemme ilmeistä, että ulkomaan verokantojen soveltaminen aiheuttaisi myyjille tulkintakysymyksiä, joiden määrää teknologian kehitys, digitalisaatio ja uusien liiketoimintamallien syntyminen on omiaan lisäämään. Myyjän virheellinen tulkinta tai tahaton virhe merkitsisi taloudellista riskiä, ja erityisesti järjestelmän siirtymävaiheessa lisäkustannuksia ja hallinnollista taakkaa aiheutuisi myös järjestelmäpäivityksistä, joita ulkomaan verokantojen seuraaminen edellyttäisi.

Jäsenvaltioiden voimassaolevat verokannat sisältävä verkkoportaali on tarpeellinen, mutta ei riittävä ratkaisu myyntiin sovellettavan verokannan selvittämiseksi. Yritysten hallinnollisen taakan kasvu olisi ristiriidassa myös muun muassa komission kasvustrategiassa korostetun hallinnollisen taakan vähentämistä koskevan tavoitteen kanssa. Todettakoon, että komission on useissa yhteyksissä kiinnittänyt erityistä huomiota pk-yritysten hallinnollisen taakan keventämisen tarpeeseen.

Yrityksillä on nykyisin tulkintaongelmia sovellettavasta verokannasta puhtaasti kotimaan kaupan tilanteissakin, ja oikean verokannan soveltamisen

tärkeys ja tulkintaongelmat korostuvat rajat ylittävässä kaupassa. Tulkinta-epävarmuuden poistaminen jäsenvaltioiden välisessä kaupassa hakemalla viime kädessä kohdevaltion tuomioistuimelta kannanotto sovellettavaan verokantaan voitaisiin tulkita menettelyllisesti niin raskaaksi, että se muodostaisi erityisesti pk-yritysten osalta tosiasiallisen esteen laajentaa toimintaa muihin jäsenvaltioihin.

Petosten torjunta

Komission tavoite ehkäistä veropetoksia nykyistä tehokkaammin on erittäin kannatettavaa. Arvonlisäveropetosten määrän vähentäminen on tärkeää kilpailuneutraliteetin parantamiseksi ja yritysten yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi. Komission esittämä uusi veromalli ei kuitenkaan nähdäksemme poistaisi sitä mahdollisuutta, että epärehellinen yritys voisi pitää ostajalta perityn määränpäävaltion veron hallussaan.

Suomessa arvonlisäverotuksen verovaje on jäsenvaltioiden välisessä vertailussa erittäin alhainen. Verotusmallin muutos merkitsisi todennäköisesti Suomen verovajeen kasvamista, sillä ehdotuksen mukaan Suomen arvonlisäveron kertymisestä olisivat vastuussa myös muiden jäsenvaltioiden verovelvolliset.

Komission arvio ehdotuksen vaikutuksista arvonlisäveropetoksiin ei arviomme mukaan ole realistinen, sillä se ei ota huomioon uusien mahdollisten petosmallien syntymistä ja niiden vaikutusta petosten esiintymiseen.

Lopuksi

Koska komission esittämään verotusmalliin liittyy edellä kuvattuja epäkohtia ja myös vielä toistaiseksi selvittämättömiä kysymyksiä, Suomen Yrittäjät katsoo, ettei mallia voi suunnittelussa muodossaan kannattaa, vaikka tavoitteet arvonlisäverotuksen yksinkertaistamisesta ja petosten torjumisesta ovat hyviä.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mika Kuismanen
pääekonomisti

Sanna Linna-Aro
veroasioiden päällikkö